

LBRIS

We know
books

© Editura EIKON
București, Calea Giulești 333, sector 6
cod poștal 060269, România

Difuzare / distribuție carte: 021 348 14 74
0733 131 145, 0728 084 802
e-mail: difuzare@edituraeikon.ro

Redacția: 021 348 14 74
0728 084 802, 0733 131 145
e-mail: contact@edituraeikon.ro
web: www.librariaeikon.ro, www.edituraeikon.ro

**Editura Eikon este acreditată de
Consiliul Național al Cercetării Științifice (CNCS)**

Descrierea CIP este disponibilă la
Biblioteca Națională a României

ISBN:978-606-49-1456-9

DTP: Valerian Susan

Editor: Valentin Ajder

VIOREL SAVIN

ANONIMII

Moto:.

*Anonimii sunt prundișul din care
se fabrică betonul istoriei.*

(Jurnal)

E I K O N

București, 2025

CUPRINS

I - SUPUNEREA.....	5
II - FRICA	95
III - SUPRAVIETUIREA.....	169
EPILOG	343
IV - ADDENDA: CIFROCOMÉDIA	347

B lablasia toropită de căldură. Sub cerul torid orașul zăcea înfășurat în străzile lui cenușii. Printre panglicile încinse ale asfaltului, precum plastilina colorată ieșită dintre degetele adunate pumn de un copil, la periferii se ridicau case înconjurate de grădini și de livezi, iar înspre centru se iveau vile și blocuri de locuințe vopsite în culori terne.

Era a treia joi din lună și, în dogoarea netulburată de nicio adiere de vânt, familia de pe strada Fericirii nr. 3 – bărbatul, soția și fiul –, se deplasa înspre centrul orașului: trebuiau să facă act de prezență la învățământul patriotic declarat de către deputații din parlament drept... „expresie colectivă de recunoaștere a binelui ce a inundat țara odată cu alegerea în fruntea ei a Conducătorului iubit”.

În documentele oficiale și în declarațiile publice ale funcționarilor statului, participarea la această formă de învățământ, recunoscută totuși ca politică, era benevolă. În practică, însă, participarea era obligatorie. În esență, ca să preluăm o ironie de-a bărbatului, formulată cu prudență doar în sânul familiei, acest „învățământ” nu era altceva decât o modalitate perversă folosită de regim pentru a întipări în mintea cetățenilor „adevărul de necombătut că negrul este alb pur, și că albul a fost dintotdeauna negru.”

Soția mergea cu pași mărunți și iuți alături de bărbat, îmbrăcată într-o fustă crem, largă, cu tivul sub genunchi și cu o haină maro croită pe talia încă suplă, în timp ce își ținea geanta într-o mână și îl împingea de cot, înaintea, cu cealaltă. Din întregul ei comportament se vedea că era îngrijorată că vor întârzia. Bărbatul, înalt și slab, cu fața stafidită de emoții care prea des i-au invadat-o, îmbrăcat într-un loden de culoarea oului de rață, se lăsa împins privind abulic trecătorii rari de pe trotuare și clădirile întâlnite în cale. Fiul, un tânăr ca la vreo douăzeci și patru de ani, în costum sport, bleumarin, cu cravată roșie la gât, îi urma îndeaproape.

La acea oră vipia coborâtă din cerul sprijinit de cornișele blocurilor, pustiise orașul.

Din când în când, pe asfaltul muiat de căldură, treceau în viteză mașini mici.

O mașină de miliție cu sirena dată la maximum trecu pe lângă ei ca fulgerul, lovindu-i cu o pală de aer clocotit, amintindu-le că... „cineva se îngrijea de liniștea și de siguranța lor”.

Mergeau tăcuți către parc, pe strada Biruinței.

Fiul pășea în urma părinților palpându-și cu degetele mâinii stângi, după obicei, cercelul urechii în timp ce se oglindea în ferestrele prăfuite ale caselor cu fațada la stradă. Își controla mulțumit frizura, nodul la cravată și ținuta în mers.

La marginea trotuarelor, pe lângă borduri, mulțime de resturi: ambalaje de cofetărie, bilete

de autobuz folosite, pachete golite de țigări, hârtii mototolite și sticle goale de suc. Într-un loc, un ciorap lung de damă, adus de pe cine știe unde de vântul de dimineață, stătea întins jumătate pe trotuar, jumătate în stradă, precum un șarpe cafeniu, mort.

Traversând Grădina publică, în mijlocul unei alei dădură peste un boschetar hirsut, cu părul alb încâlcit, întins pe prundiș cu fața în sus și cu brațele desfăcute în lături, ca răstignit. Îmbrăcat într-o salopetă albastră, decolorată și cu pălăria căzută alături ca o aură răpănoasă, ținea o sticlă de lichior în mâna dreaptă și o cruce neagră, cioplită dintr-o creangă în mâna stângă.

Îl ocoliră cu prudență.

Boschetarul se ridică în fund și, ridicând crucea, strigă după ei cu glas gros și limba împleticită:

— Nu m-ați călcat. Să fiți iubiți!

Apoi sorbi un gât de lichior din sticlă și se lăsă să cadă la loc.

În apropierea teatrului, nebuna orașului cu părul împletit în codițe subțiri înfășurate în jurul capului, încălțată cu teniși albi, spoiți cu var și îmbrăcată în uniformă de școlăriță – sarafan albastru peste o bluză sinilie cu guler rotund –, flutură către ei un buchet de flori veștede de câmp și le ură să aibă o zi fericită.

Pe trotuarul din fața teatrului, sub copertina publicitară care, în caz de vreme rea, servea și de adăpost pentru cei ce așteptau să intre la spectacol, se formase deja un rând de oameni care se topea lent

în interior. Fiecare dintre cei sosiți trebuia mai întâi să își prezinte unui funcționar gras, cu figură acră, actul de identitate, după care era invitat să semneze în dreptul numelui său în condica de prezență.

Bărbatul, soția și fiul se supuseră regulii.

În timp ce semna, deși fiul îl înghiontea discret, ca să tacă, bărbatul spuse trăgând cu coada ochiului către burta proeminentă a funcționarului:

— Văd că e plină condica de semnături. Nu-i glumă, oamenii se înghesuie să vină la învățământul patriotic...

— Da, îl aprobă funcționarul, toți cei care își iubesc din suflet patria și Conducătorul.

— Dar sunt și din cei care iubesc... prin altă parte? Funcționarul tresări. Îl privi lung și-i spuse, dintr-odată arțăgos:

— După cum văd din condică, ești scriitor.

— Ba sunt muncitor calificat. În șomaj!

— Dar în condică, în paranteză, alături de nume, scrie că ești scriitor.

— Asta cred despre mine cei de la SNS¹.

— Ce motiv au să creadă asta?

— Nu știu. Poate pentru că în timpul liber mai scriu câte o poezie sau altceva.

— Adică, zici că ești scriitor pârât.

— Scriitor fără operă.

— Nu ești dizident?

— Nu.

¹ SNS: Serviciul Național al Securității.

— Atunci, de ce m-ai întrebat dacă „sunt și din cei care iubesc patria și Conducătorul prin... altă parte”? Ce-ai vrut să zici?

— Nu țin minte să vă fi întrebat așa ceva.

— Ce făceai? Îmi luai interviu? Ce fel de răspuns așteptai să-ți dau?

— Scuzați-l! interveni soția care asista speriată la dialog. Așa este soțul meu, mai vorbăreț. Dar în rest... e om liniștit.

— Toți scriitorii, pârâți sau nu, sunt prea vorbăreți, doamnă! spuse grasul, plictisit. Următorul!

Fiul îi prezentă legitimația. Observând o bifă în condică în dreptul numelui lui, funcționarul deveni radios și îi înmână un tichet șampilat, cerându-i să se prezinte imediat la stația de radio-amplificare a teatrului pentru a primi o sarcină importantă. Îi făcu complice cu ochiul, îl bătu cu palma pe umăr și le dădu îngăduința să intre.

Pășind în hol, femeia bodogăni:

— Când am plecat de acasă ai promis că îți ții gura!

Bărbatul o cuprinse pe după umeri.

— Draga mea, din momentul acesta, „tac” mă cheamă!

— Dacă am avea atâția bani câte promisiuni ai făcut, acum am fi pe Coasta de Azur...

În holul somptuos, sub arcadele din dreapta și din stânga, două garderobiere îmbrăcate în sarafane galbene tivite cu albastru, nemișcate în spatele unor

tejghele lucioase date cu lac cafeniu, așteptau cu privirile ațintite în gol, să fie solicitate.

Fiul urcă scările la etaj, iar bărbatul și soția lui intrară în sala de spectacole unde ocupară locuri în ultimul rând de scaune, păstrând alături de ei unul liber, – pentru eventualitatea în care fiul li s-ar fi alăturat mai târziu.

Stalul, lojile și balcoanele erau ticsite cu adulți de toate vârstele și ocupațiile.

Deja aerul devenise călâu și dulceag, saturat de aromele exalate de trupuri transpirate. Din când în când, prin ușile laterale date în lături, pătrundea un val de aer răcoros, cu iz sodic de igrasie.

Cortina vișinie era coborâtă.

În spatele ei, din când în când, se auzea cum dădea ordine un glas ascuțit, urmat de zgomote de pași iuți și de sunetele specifice ale unor obiecte grele mânuite spre dreapta scenei.

Ușor, ușor, în sala de spectacole rumoarea se domoli.

Se instalează o atmosferă de așteptare, specifică momentului de dinaintea baterii gongului care anunța ridicarea cortinei. Numai că de data aceasta așteptarea era încărcată cu o neliniște specială, anchilozantă, transmisă de poziționarea în colțurile sălii a patru indivizi masivi, tunși scurt, cu cravate roșii și îmbrăcați în costume negre, care țineau publicul sub observație. Descoperindu-le prezența și simțind privirile lor suspicioase care scormoneau stalul, lojile și balconul, fiecare prefera să se retragă în sine, renunțând să vorbească cu cei de alături.

Bărbatul își preveni soția:

— Suntem supravegheați. Să nu ieșim în evidență.

— Tocmai tu vorbești?!... îi răspuse aceasta.
De la arlechinul din stânga ieși directorul teatrului.
Chel, durduliu, cu papion și cu costum în dungi la
două rânduri, ținea cu brațele-i scurte un dosar spri-
jinit de burtă. Ajuns în mijlocul avanscenei deschise
dosarul și citi cu glas de tenor răgușit:

— Bună ziua frați și surori, iubitori ai adevărului!
Sala îi răspuse în cor:

— Bună ziua!

Directorul continuă:

— Azi, cu ocazia zilei de naștere a genialului nos-
tru Conducător, Consiliul de conducere al Teatrului
vă transmite prin mine un călduros... bine ați venit!
Trase aer în piept și continuă cu aplomb: Ca răspuns
la așteptările dumneavoastră, azi vi se va preda lecția
a opta. Din anul II de curs, ținu să precizeze, privind
publicul printre gene. Apoi încheie: Dorind din inimă
sănătate și fericire marelui nostru Conducător al
cărui vis de aur a fost, este și va fi ca toți să urcăm
noi și noi trepte de cunoaștere și de înțelegere ale
ADEVĂRULUI, vă urez spor la lucru!

Schiță o reverență și ieși în arlechinul din dreapta.
În sală se stinse lumina.

Cortina începu să se ridice dezvăluind clarobscurul
întreținut de luminile de veghe din buzunarele
laterale. Când marginea de jos a cortinei se opri la
fronton, două reflectoare montate în lojile de lângă
arlechini luminară brusc fundalul pe care cobora
lent, de la pod, atârnat de o ștangă, portretul uriaș

al Conducătorului. De pe placa de PFL pictat, chipul
spelb, cu păr blond tuns scurt pentru a nu scoate în
evidență chelia ce înainta viguros către creștet, privea
sala cu o anume expresie de viclenie și cu un cinism
rece, sugerat de ochii albaștri neobișnuit de apropiați
de rădăcina nasului ieșit drept, dintre sprincene.

Chip de vulpoi lacom de glorie! își spuse bărbatul.

În dreapta scenei se aflau pregătite un scaun
tapițat cu pluș auriu și o masă simplă încărcată cu
teancuri de cărți.

Stația de amplificare pârâi și din difuzor izbuc-
niră versuri recitate cu patos: *Celui drept, viteaz și
bun, / Ce la țară ține, / Azi, de Ziua Dumnealui,
/ La mulți ani și bine. // Celui care pentru om /
Face tot ce face / În contrastul planetar, / La mulți
ani și pace.*

Femeia se lipi de umărul bărbatului:

— Auzi? Auzi? E el: recită fiul nostru!

*Celui ce iubește mult / Mentea îndrăzneată, /
Pentr-un și mai viu curaj, / La mulți ani și viață. //
Celui care e garant / Pentru libertate, / Întru sfântul
drept la ea, / La mulți ani și toate.*²

— Recită splendid, cu câtă inimă, nu-i așa, tată?
Bărbatul se scutură nemulțumit:

— Am crescut un oportunist!

Își închise ochii, strângând din dinți.

În spatele pleoapelor, taică-său, în uniformă
de colonel, cu fireturi, împungea aerul, cu degetul

² Din antologia poeziei de curte.

înspre dânsul. Se făcu mic în scaun, ascultându-l: „Sprijinindu-l pe Conducător la începuturile lui, m-ai blamat și mi-ai refuzat ideile. Ai trecut în tabăra lui, acuzându-mă de subiectivism și de „orbire”. Aproape ajunseseși să mă urăști pentru că gândeam altfel decât tine. Mult prea târziu ți-ai dat seama că te-ai înșelat și ți-ai reformulat opțiunile. Acum...!? Fiul tău neagă hotărât idealurile pentru care ești gata să te sacrifici: procedează exact cum ai procedat tu cu mine. De ce ești nemulțumit? Nu ai dreptul: îți meriți soarta...”

După ultimul vers recitat, la stație începu să se difuzeze imnul național. Cei prezenți se ridicară de pe locurile lor cu palmele de la mâna dreaptă lipite în dreptul inimii și cu ochii țintă la portretul Conducătorului.

Deși lung de puteai mânca o pâine ascultându-l de la cap la coadă, imnul, care evoca momentele esențiale ale istoriei patriei, fu transmis în întregime.

Oamenii din sală, obosiți de nemișcare, începură să își schimbe discret greutatea trupurilor de pe un picior pe celălalt. Când ultima notă a imnului se stinse în aerul dulceag, îmbâcsit cu mirosurile cele mai surprinzătoare exalate de mulțimea de subsuori și de zone inghinale transpirate, ca la un semn, toți se lăsară să cadă în scaune.

Din difuzor se auzi, recitată patetic, o altă poezie închinată Conducătorului:

Întreg, al dumneavoastră, așa mă simt din nou / Că de minciuni și falsuri ființa mi-e sătulă, / Vă mulțumesc de toate, Cinstit și Bun Erou, / Renaște-n mine însumi și ultima celulă. // Parcă trăiam exilul himeric în pustiu / Și fapta dumneavoastră avu deodată-n mine / Efectul formidabil al unui trăsnet viu / Lovind în ce e putred ca-n rest să facă bine. // Sunteți atât de tânăr și-atât de curajos, / Ați deșteptat întregă speranța pământescă, / V-au dat strălimpezime durerile de jos / Și-ați doborât minciuna ca pe-o cumplită mască.³

Bărbatul încercă să evadeze din context refugiindu-se în sine. Își strânse pleoapele cu putere, însă, deși plonjă în hăul interior neînsoțit de percepția realului, încercând să viseze o altă realitate, nu găsi liniște.

După ultimul vers al poeziei, liniștea se instalează în sală. Însă în scurt timp difuzorul o întrerupse cu o muzică de dans, energică și iute.

Bărbatul deschise ochii.

Din buzunarul din stânga scenei intră cu avânt, în pași ritmați, un grup de adolescente îmbrăcate în sarafane albastre, iar din dreapta, respectând aceeași coregrafie, intră un grup de adolescenți îmbrăcați în salopete de aceeași culoare. În ritmul muzicii, fetele înaintau câte trei pași, după care se opreau mimând folosirea unor unelte agricole, – prășeau pământul, adică. Ajunse în fața adolescenților care dansau pe

³ Idem.